

Agricultura din generație în generație

Pentru a ilustra dezvoltarea agriculturii în ultimul secol, viața, mijloacele rudimentare cu care lucra țăranul pământul, se prezintă starea economică și spirituală a trei generații, care au trecut prin două războaie mondiale, prin perioada grea de ocupație străină imediat după război și de colectivizarea forțată a agriculturii. Viața lor s-a schimbat după 1989, dar mai sunt multe de îndreptat.

Generația bunicilor, 1875-1950, stagnarea dezvoltării, cu mijloace vechi de producție, mai mult manuale

Bunicii după mamă Vasile și Elena Ilieș și după tată Ion și Aristita Nitu, au avut fiecare 5, respectiv 7 copii. Toți copiii bunicilor au rămas și s-au stabilit la țară. Și-au construit case și au format gospodării cu câte 4-5 ha. de pământ. Au format familii, au lucrat pământul cu mijloace rudimentare, nefiind mașini agricole. De exemplu nefiind mașini de treierat, strângeau grâul cu secera, făceau mici stoguri ca să se usuce snopii și apoi duceau acasă totul. Acasă aveau câte un Țol mare sau direct pe pământul uscat și măturat băteau snopii cu mlaciul, separând boabele de grâu și pe care le vânturau de pleavă. Grâul îl depozitau în lăzi de lemn pentru iarnă sau direct pe podul casei. Într-o familie cu mulți oameni în casă, spălatul rufelor se făcea într-un ciubăr mare de lemn, ceea ce era o muncă grea dusă de mama. În generația bunicilor 1875-1950, țăranul român nu a avut nici un sprijin financiar, legislativ și economic din partea statului. Țăranul era talpa țării, dar numai la dat dări și impozite. Copiii țăranilor rar când primeau burse în școli, ei fiind nevoiți să plătească taxe și să ducă alimente, produse agricole, dacă stăteau în internate. De la țară ajungeau în școli numai copiii învățătorului, ai preotului și ai unor funcționari de la primărie. Bătrânii lucrau cu mare pricepere pământul. Îmi amintesc că odată vizitam satul bunicilor la Raucești, și am văzut un grup de săteni, care admirau un ogor semănat cu grâu de bunicul, atunci în etate de 70 de ani, m-am oprit și oamenii mi-au arătat terenul, ogorul, cu grâu al bunicului, unde grâul arăta ca o perie, cu spice uniform distanțate. Și asta se obținea semănând cu mâna și având sacul cu grâul de sămânță în spate. Cu câtă dragoste și pricepere munceau acești oameni pământul lor !

Peste acești oameni, bunicii, au trecut două războaie mondiale. În primul război au pierdut un frate, iar în al doilea au pierdut un fiu Gheorghe Ilieș, sergent major, în războiul pentru eliberarea Basarabiei. Iar în ultimii ani ai vieții au prins și colectivizarea agriculturii după model rusesc, 1950, ca și cum nu trecuseră prin destule neazuri și greutăți în viața lor.

Generația părinților 1900-1975, început de avânt din industrie și agricultură prin anii 30'

Părinții Ion și Paraschiva Nitu au avut 5 copii. În această perioadă a început să adie un curent de ridicare a țăranului din înapoierea lui economică seculară, tehnică. Au început să apară la țară utilaje agricole. Țărani cu vârsta între 30 și 45 ani au început să caute mijloace mecanizate pentru agricultură, în special în perioada 1930-1940. În prima poza, o garnitură de treierat formată din tractor și batoză treiera grâul la CAP, iar în a doua familia de țăărani Paraschiva și Ion Nitu merg la CAP să facă zile muncă. În 1932 s-a format o asociație pentru a cumpăra utilaje agricole. Batoza pentru grâu a cumpărat-o Ion (zis Nicu) Nitu de la niște negustori de utilaje agricole și a adus-o acasă la el cu o pereche de boi. Pentru a cumpăra batoza Moș Nicu a făcut o asociație de 12 gospodari, fiecare contribuind cu o sumă de bani, care au fost restituiți din câștigurile mașinii. La început a procurat un locomobil, pe care îl trăgeau cu o pereche de boi. Tractorul era un locomobil, un motor puternic, care era deplasat cu o pereche de boi. În 1944, moș Ion a ascuns acest tractor sub vișinii din grădina casei lui, prin aprilie, înainte de a pleca forțat în evacuare. Au coborât acest tractor într-o mică groapă, adâncă de cca 30 cm. ca să nu poată fi luat de ruși, care erau aproape cu frontul de casa lui. Dar, cu toate măsurile de prevedere luate, când Moș Nicu s-a întors din evacuare, după 23 august, tractorul nu mai era, îl luaseră rușii drept captură de război, dar mare mister cum l-au transportat până în Rusia. Înseamnă că ei erau pregătiți cum să transporte achizițiile de război de la noi la ei în Rusia. Acest tractor era imens, avea un volant mare pe care fixau cureaua cu care antrena valul batozei. În aria de treierat, tractorul și batoza erau fixate cu pene de lemn și treierau grâul unui gospodar. Țăranul român se chinuia ceva, ca să aducă la el în curte tractorul și batoza, să le fixeze și apoi să treiere micul lui stog cu snopi de grâu, orz sau ovăz. Dar, era un mare progres față de perioada anterioară, când puneau snopii de grâu sau de orz pe un Țol de cânepă și băteau snopii cu un mlaci. Luându-i tractorul, așa a rămas Moș Nicu numai cu o batoză, de care peste câțiva ani, prin 1948, nu va ști cum să scape de aceasta mai repede, ca să nu fie declarat chiabur și să-i fie copiii exmatriculați din școli și trimiși acasă. După război, de prin 1945, la început, Moș Nicu mergea la treierat prin sat cu batoza lui și cu un tractor al lui Ion Acsinia din satul Ciumulești. Așa a

ajutat oamenii, până a apărut pericolul să fie declarat chiabur de către autoritățile comuniste. Atunci Moș Nicu, s-a hotărât să dea batoza degeaba unui țăran sărac din satul Tolești, ca să nu fie declarat chiabur. Așa a ajuns Moș Nicu fără nimic, numai cu 4 ha de pământ cu care trebuia să întrețină o familie de 7 oameni, din care 5 copii prin școli. Dar, curând va rămâne și fără acest pământ, fiind nevoit să-l predea la colectiv, numit GAC, în 1952, la colectivul format în sat cu forța de către activiști de partid veniți de la oraș, la început cu 22 familii, care aveau copii prin școli și săteni fără nimic. Am văzut personal atunci pe Moș Nicu, stând în pragul casei și zicând "măi băieți, acum are pe unde se învărti câinele în ogradă". Ce frumos a sintetizat noua lui situație un țăran român. Generația părinților a făcut primii pași spre o mică mecanizare în agricultură, dar viața țăranului era la fel de înapoiată. Tractoarele nu aveau acoperiș pentru lucrători, lucrau deschis pământul pe ploaie și viscol. Țărâncile pelucrau cânepa, o torceau și făceau din ea lenjerie pentru toată familia. Țăranii nu aveau posibilități materiale, bani, să cumpere haine și lenjerie, dar care se găseau foarte greu, și numai la orașe.

Generația fraților 1925- 2000, colectivizarea și dezvoltarea industriei a schimbat structura agriculturii, prin anii 50'

Dintre cei 5 frați ai mei numai unul singur a rămas în agricultură, fratele Ghiță. Din toate familiile de țărani tot mai puțini copii au rămas în agricultură. Înființarea Cooperativelor Agricole de Producție, CAP, deși erau uniuni forțate și nedrepte și apariția Stațiunilor de Mașini și Tractoare (SMT-uri) au dus la ușurarea muncii țăranului, unele lucrări făcându-se mecanizat, semănatul culturilor, pus cartofii în pământ și recoltarea acestora etc. Înființarea Direcțiilor Regionale Agricole de îmbunătățiri funciare a dus la amenajarea terenurilor agricole, salvarea multor suprafețe agricole de inundată, la creșterea producției agricole. Dar, totul era dirijat de organele de partid și de stat prin aceste CAP-uri și țăranul rămânea cu puține produse pentru el și sectorul lui zootehnic. Acum au apărut pe ogoare noi mașini agricole, combine care secerau grâul și-l treierau, reducând multe munci manuale. Multe dintre mașinile agricole erau produse în țară, existau Uzinele Semănătoare-București, Uzinele de tractoare-Brașov etc. Datorită dezvoltării industriei se zicea, că țara a ajuns industrial-agrară, prin anii '70. Având mijloace mecanizate tineretul rămânea să lucreze în agricultură, erau locuri de muncă unde se cerea o înaltă calificare. Erau organizate școli profesionale, unde se pregăteau muncitori calificați pentru diferite meserii în agricultură, horticultură etc, care însă printr-o decizie neînțeleaptă a ministerului învățământului au fost desființate. Trebuie menționat că pentru aceste școli profesionale se ediataseră special manuale școlare și se asigurase și un corp profesional calificat.

Generația nepoților 1950-actual

Cei 5 frați ai mei și o soră au avut 7 copii, nepoți, Dintre acești nepoți, numai unu a rămas să continue tradițiile familiei în agricultură, Cezar, fiul fratelui Ghiță, care în poză este în brațele părinților. Acesta la maturitate a ajuns un cadru de specialitate în agricultură. Nepotul Cezar, fiul fratelui Ghiță, pentru a lucra în agricultură a făcut Facultatea de Mecanică Agricolă, unde pe lângă diploma de inginer mecanic, a obținut carnetul de șofer auto și carnetul de tractorist. Deci este prima generație care a început munca în agricultură cu diplome de calificare în acest domeniu. Nepotul Cezar Nitu pe baza gospodăriei proprii și cu colectarea de lapte de la săteni, a organizat o fabrică de cașcaval. A ajuns să producă o tonă de cașcaval pe zi. Pentru această producție, trebuia să construiască spații proprii frigorifice și magazii. Transporta produsele la oraș cu mijloace proprii de transport, urmând ca în viitor să vină direct la el beneficiarii să ridice produsele de la fabricuța lui de cașcaval. A achiziționat mijloace de ransport și a angajat oameni pentru desfacerea produselor. Dar, copiii lui, o fată Andreia și un băiat Matei n-au îmbrățișat meserii legate de agricultură, urmând studii superioare în alte specialități, economie și electronica. Deci la a patra generație, a nepoților, s-a rupt legătura cu agricultura. În acea tristă perioadă a agriculturii, după anii 1989, dintr-o politică lipsită de înțelepciune a guvernanților "că industria noastră este o

gramadă de fiare vechi” au demolat multe uzine și fabrici. Au dărâmat uzine precum Semănătoarea, unde se fabricau combine și semănătoare, Uzina de tractoare din Brașov, Uzina de autocamioane etc. După anii 2000 prin țară au apărut mici uzine care au încercat să producă utilaje agricole, dar la prețuri ridicate, țăranii recurgând de multe ori la utilaje din import, în special din China. Această țară va găsi la noi o mare piață pentru desfacerea produselor fabricate de ei. În sat au apărut încercări de dezvoltare a unor noi meserii, ca de exemplu o familie a început să facă torturi stil, care au o mare cerere. O altă familie face cașcaval din laptele din propria gospodărie. Deci în patru generații au avut loc mari transformări în agricultură. În generația bunicilor toți copiii rămâneau în agricultură și toate muncile agricole se făceau manual. În generația părinților, prin anii 1930, aceștia au început să caute și să procure, la scară mică, utilaje agricole din import, în principal batoze de treierat grâu. În generația fraților, după 1960, erau deja înființate SMT-uri, cu utilaje agricole, respectiv tractoare și semănători românești și muncile agricole erau mecanizate. În generația nepoților, tinerii rămași în agricultură aveau calificări profesionale și utilaje agricole din ce în ce mai moderne, după anii 1990, însă o politică nehibzuită a guvernanților de demolare a unor industrii, a făcut ca țăranii să procure utilaje agricole din import. Dar, neexistând cerere și condiții de formare de cadre calificate, tinerii nu prea mai aveau atracție spre agricultură.

Prof. Univ. emerit Constantin Nitu

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*